

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 141/05-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. augusta 2005 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Bárányu prerokoval sťažnosť m. S., zastúpeného advokátom JUDr. J. F., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 27/97 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo m. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Slovenskej postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 27/97 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 27/97 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. M. S. **p r i z n á v a** primerané finančné zadost'učinenie vo výške 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia m. S. na účet advokáta JUDr. J. F., T., vo výške 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti návrhu n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. mája 2005 doručená sťažnosť m. S. (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. F., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 27/97 žalobcu m. S. proti žalovanému K. S., s. r. o., o zaplatenie 21 141,40 Sk s prísl. z titulu nájmu nebytových priestorov.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že okresnému súdu podal žalobu v októbri 1996 o zaplatenie 21 141,40 Sk s prísl. z titulu nájmu. Konanie bolo vedené pod sp. zn. 6 Ro 1963/96 a toho času sa vedie pod sp. zn. 14 C 27/97. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd nekoná v danej právnej veci bez zbytočných prietahov. Sťažovateľovi bolo naposledy doručené uznesenie Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) z 13. júna 2001.

Porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vidí sťažovateľ v tom, že konanie, ktorého je účastníkom, do dnešného dňa nie je právoplatne skončené.

Sťažovateľ si uplatňuje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk. Domnieva sa, že doba, ktorá uplynula od podania návrhu až dosiaľ, je neprimerane dlhá a ničím neospravedliteľná. Počas tejto doby je sťažovateľ v stave právnej

neistoty. Sťažovateľ potrebuje finančné prostriedky na zabezpečenie prevádzky mestského úradu a zveľaďovanie mesta. V prípade prietáhov v konaní je problematické zabezpečiť výkon samosprávy.

Sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd Trnava v konaní o zaplatenie nájmu s prísl. vedenom pod sp. zn. 14 C 27/97 porušil základné právo M. S. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

2. Prikazuje tomuto súdu vo veci konať v súlade s OSP, Obč. zák. a ďalšími platnými predpismi vzťahujúcimi sa na túto vec bez zbytočných prietáhov.

3. Priznáva M. S. primerané finančné zadostučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy v sume 100.000,- Sk, ktorú je povinný Okresný súd v Trnave zaplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je povinný zaplatiť M. S. trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia v zmysle vyhl. č. 655/04 Z. z. a § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Hodnota veci: 100.000,- Sk.

- (...) prevzatie veci (...) 3.650,- Sk

- (...) sťažnosť (...) 3.650,- Sk

- (...) režijný paušál 2 x 150,- Sk

Spolu trovy činia sumu 7.600,- Sk, ktoré nech OS Trnava zaplatí na účet právneho zástupcu (...) do 3 dní od právoplatnosti nálezu.“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu podaním z 24. júna 2005. V tomto podaní uvádza, že sťažnosť považuje za opodstatnenú za obdobie od 5. júna 2002 do 6. júna 2005.

Predsedníčka okresného súdu uviedla v podaní z 24. júna 2005 v súlade s ustanovením § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), že netrvá na ústnom pojednávaní a súhlasí s upustením od neho.

Právny zástupca sťažovateľa podaním z 1. júla 2005 uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 141/05-7 z 11. mája 2005 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosti veci, správania účastníkov a postupu súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Pokiaľ ide o prvé kritérium „zložitost' veci“, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97) relevantnú pre rozhodnutie, ako aj právnu povahu (charakter) veci, pričom

na základe týchto hľadísk predmetné konanie o zaplatenie 21 141,40 Sk z titulu nájmu nebytových priestorov nemožno hodnotiť ako konanie po skutkovej alebo právnej stránke zložitú.

Pri kritériu „správanie sťažovateľa“ v preskúmvanej veci ústavný súd zistil, že k celkovej dĺžke konania prispel aj sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca, ktorý viackrát ospravedlňoval svoju neúčast' na pojednávaniach.

Pokiaľ ide o tretie kritérium, a to „postup okresného súdu“, je potrebné uviesť, že ústavný súd sa zaoberal tvrdeniami sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu a vychádzal aj z obsahu spisu.

Zo spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že v predmetnej právnej veci boli vykonané tieto úkony:

Dňa 23. októbra 1996 bol na okresnom súde podaný návrh na vydanie platobného rozkazu.

Dňa 12. novembra 1996 bol žalobca vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 16. decembra 1996 bol zaplatený súdny poplatok.

Dňa 3. januára 1997 bol vydaný platobný rozkaz.

Dňa 30. januára 1997 došiel okresnému súde odpor proti platobnému rozkazu.

Dňa 3. februára 1997 bol daný pokyn na prevedenie veci do registra „C“.

Dňa 21. februára 1997 bol vytýčený termín pojednávania na 4. apríl 1997.

Dňa 4. marca 1997 bol žalovaný vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor proti platobnému rozkazu.

Dňa 3. apríla 1997 došli okresnému súde listinné dôkazy od žalobcu.

Dňa 4. apríla 1997 sa uskutočnilo pojednávanie (žalobca a jeho právny zástupca neboli prítomní).

Dňa 28. apríla 1997 došlo okresnému súde oznámenie mien likvidátorov firmy M., š. p. v likvidácii, S.

Dňa 12. mája 1997 došlo okresnému súde ospravedlnenie neúčasti právneho zástupcu žalobcu na pojednávani.

Dňa 14. mája 1997 sa uskutočnilo pojednávanie (žalobca a jeho právny zástupca neboli prítomní).

Dňa 7. októbra právny zástupca žalobcu navrhol, aby bol vypočutý dožiadaným súdom v Trebišove. Zároveň ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní.

Dňa 10. októbra 1997 sa uskutočnilo pojednávanie (žalobca a jeho právny zástupca neboli prítomní).

Dňa 14. októbra 1997 okresný súd dožiadal Okresný súd Trebišov o výsluch žalobcu.

Dňa 21. novembra 1997 Okresný súd Trebišov požiadal okresný súd o pripojenie č. 1. 18 a 19 k zápisnici.

Dňa 3. decembra 1997 bola Okresnému súdu Trebišov zaslaná zápisnica.

Dňa 28. januára 1998 bol uskutočnený výsluch na dožiadanom Okresnom súde Trebišov.

Dňa 9. februára 1998 okresný súd urgoval vybavenie dožiadania Okresným súdom Trebišov.

Dňa 19. marca 1998 bola zápisnica z dožiadaného výsluchu zaslaná na vyjadrenie žalovanému.

Dňa 18. mája 1998 bol Okresný súd Košice – obchodný register dožiadaný o zaslanie výpisu z obchodného registra M., š. p., S.

Dňa 1. júna 1998 došiel okresnému súdu žiadaný výpis z obchodného registra.

Dňa 6. augusta 1998 bol nariadený termín pojednávania na 14. október 1998.

Dňa 21. augusta 1998 došlo ospravedlnenie neúčasti žalobcu na pojednávaní.

Dňa 6. októbra 1998 bol zrušený termín pojednávania vytýčeného na 14. október 1998 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Dňa 13. októbra 1998 došlo okresnému súdu ospravedlnenie neúčasti žalovaného na pojednávaní.

Dňa 20. októbra 1998 bol vytýčený termín pojednávania na 13. január 1999.

Dňa 13. januára 1999 sa uskutočnilo pojednávanie (žalobca a jeho právny zástupca neboli prítomní).

Dňa 14. januára 1999 došlo okresnému súdu ospravedlnenie neúčasti žalobcu na pojednávaní. Na pojednávaní bol vyneseneý rozsudok, ktorým sa žaloba zamietla.

Dňa 12. apríla 1999 došlo okresnému súdu odvolanie žalobcu proti rozsudku.

Dňa 21. apríla 1999 bol žalobca vyzvaný na zdôvodnenie svojho odvolania.

Dňa 4. mája 1999 došlo okresnému súdu podanie žalobcu, ktorým doplnil dôvody odvolania.

Dňa 7. mája 1999 bol daný pokyn na doručenie odvolania žalovanému.

Dňa 14. júla 1999 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 4. februára 2000 krajský súd si vyžiadal výpis z obchodného registra žalovaného.

Dňa 25. februára 2000 krajský súd urgoval výpis z obchodného registra.

Dňa 20. marca 2000 došiel krajskému súdu výpis z obchodného registra žalovaného.

Dňa 31. mája 2000 krajský súd vyzval žalovaného na oznámenie mena pracovníka, ktorý je poverený preberaním poštových zásielok.

Dňa 29. júna 2000 krajský súd urgoval výzvu z 31. mája 2000.

Dňa 25. septembra 2000 krajský súd opäť urgoval výzvu z 31. mája 2000.

Dňa 14. decembra 2000 krajský súd urgoval výzvu z 31. mája 2000.

Dňa 17. apríla 2001 bola uložená poriadková pokuta D. M. za nesplnenie výzvy krajského súdu.

Dňa 16. mája 2001 došlo krajskému súdu odvolanie proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty.

Dňa 13. júna 2001 sa rozhodlo o odpustení poriadkovej pokuty.

Dňa 13. júna 2001 krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 14. augusta 2001 sa spis vrátil okresnému súdu.

Dňa 21. augusta 2001 bol spis pridelený zákonnej sudkyni JUDr. M. M.

Dňa 5. septembra 2001 okresný súd si vyžiadal spis Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 14 C 191/94.

Dňa 5. júna 2002 bol spis pridelený opatrením predsedníčky okresného súdu zákonnej sudkyni Mgr. A. T.

Dňa 3. júna 2005 bol určený termín pojednávania na 29. jún 2005.

Dňa 6. júna 2005 bol právny zástupca žalobcu vyzvaný na doplnenie listinných dôkazov.

Dňa 21. júna 2005 došli okresnému súdu vyžiadané listinné dôkazy.

Dňa 29. júna 2005 sa uskutočnilo pojednávanie (účastníci sa nedostavili). Bol určený nový termín pojednávania na 10. august 2005.

Ústavný súd teda zistil, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy z dôvodu, že v období od 5. júna 2002 (spis pridelený novej zákonnej sudkyni) do 3. júna 2005 (určený termín pojednávania) neboli okresným súdom vykonané žiadne úkony vo veci, a toto obdobie ústavný súd hodnotí ako prieťahy v konaní v trvaní 3 rokov.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 27/97, ústavný súd mu prikázal konať.

Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk. Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil tak, že nekonaním okresného súdu je v stave právnej neistoty.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 27/97 a prikázal okresnému súdu, ktorý jeho právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov. Dovŕšením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie

primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 30 000 Sk. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu, jeho zložitosť a dĺžku jeho trvania. Výšku zadost'učinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv.

Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia podľa ustanovenia § 9 ods. 1, § 11 ods. 2 a § 14 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, napísanie sťažnosti), pričom za jeden úkon si uplatnil odmenu vo výške 3 650 Sk a režijný paušál vo výške 150 Sk, čo spolu predstavuje sumu 7 600 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnym zástupcom sťažovateľa vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ bol vo veci sčasti úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o náhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadost'učinením.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2004 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 15 008 Sk.

Ústavný súd priznal právnomu zástupcovi sťažovateľa odmenu za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady a napísanie sťažnosti. Podľa takto určených kritérií predstavujú trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby sumu vo výške 5 302 Sk (odmena za jeden úkon je 2 501 Sk plus režijný paušál 150 Sk za každý úkon), ktorú ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnomu zástupcovi sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2005